ORIGINAL ARTICLE

Comparing the Levels of Non-citation of Iranian Journals on Health in Persian and English in Scopus Database

Safieh Tahmasebi[1],
Zahra Foroughi[2,3],
Reza Alizadeh-Navaei[4]

[1] Assistant Professor, Department of Knowledge and Information Science, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol, Iran
[2] PhD Student in Knowledge and Information Science, Department of Knowledge and Information Science, Babol Branch, Islamic Azad University, Babol, Iran
[3] Health Sciences Research Center, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran
[4] Assistant Professor, Gastrointestinal Cancer Research Center, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

(Received January 30, 2017 ; Accepted February 28, 2017)

Abstract

Background and purpose: Publication of scientific journals in every country is recognized as one of the main ways for publishing and development of science and knowledge. The aim of this research was to compare the differences in non-citations of Iranian journals in Persian and English on health indexed in Scopus during 2011 and 2015.

Materials and methods: In a descriptive-analytical study, we investigated 85 Iranian journals in Persian and English on health indexed in Scopus database. The list of Journals was obtained from the Ministry of Health and all journals were searched in Scopus database. Data analysis was done in SPSS V.20 applying Mann-Whitney, t-test, and Pearson correlations. P values less than 0.05 were considered significant.

Results: There was a weak positive correlation between Iranian journals in Persian and percentage of articles with at least one citation (r=0.4) which was found to be not significant (P=0.123). But in English language journals published by Iranian institutions and bodies a weak negative correlation (r=-0.388) was seen between the number of articles and percentage of articles with at least one citation (P=0.000).

Conclusion: According to SJR and SNIP, Iranian Journals in English indexed in Scopus have a better status compared with that of journals in Persian. Also, the number of articles with no citation published in English is low.

Keywords: non-citation, Journals, Persian, English, health, Scopus

J Mazandaran Univ Med Sci 2017; 26 (146): 165-172 (Persian).

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-08]

پژوهشی

مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران
دوره بیست و ششم شماره ۱۴۶ اسفند سال ۱۳۹۵ (۱۷۲-۱۶۵)

مقایسه وضعیت عدم ارجاع در مجلات فارسی و انگلیسی ایرانی حوزه سلامت نمایه شده در پایگاه اسکوپوس

صفیه طهماسبی[۱]
زهرا فروغی[۳،۲]
رضا علیزاده نوایی[۴]

چکیده

سابقه و هدف: انتشار مجلات علمی در هر کشور، از مهم‌ترین راه‌های نشر و گسترش علم و دانش شناخته می‌شود. هدف از این مطالعه مقایسه وضعیت عدم ارجاع در مجلات فارسی و انگلیسی ایرانی حوزه سلامت نمایه شده در پایگاه اسکوپوس در طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ بوده است.

مواد و روش‌ها: در مطالعه توصیفی تحلیلی حاضر ۸۵ مجله فارسی و انگلیسی زبان ایرانی حوزه سلامت که در پایگاه اسکوپوس نمایه شده اند ، مورد بررسی قرار گرفتند.لیست مجلات از بانک نشریات وزارت بهداشت استخراج گردید و هر مجله در پایگاه اسکوپوس مورد جستجو قرار گرفت. اطلاعات پس از وارد کردن در نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۰ توسط آزمون‌های آماری T-test و Mann-Whitney و ضریب همبستگی Pearson مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و p-value کم‌تر از ۰/۰۵ به‌عنوان سطح معنی‌داری در نظر گرفته شد.

یافته‌ها: در مجلات فارسی همبستگی مثبت ضعیف (Pearson Correlation=۰/۴) بین تعداد مقالات منتشر شده و درصد مقالات با حداقل یک ارجاع وجود داشت که از نظر آماری معنی دار نبود (p=۰/۱۲۳) ولی در مجلات انگلیسی همبستگی منفی ضعیف (Pearson Correlation= -۰/۳۸۸) بین تعداد مقالات منتشر شده و درصد مقالات با حداقل یک ارجاع وجود داشت که از نظر آماری معنی‌دار بود (p=۰/۰۰۰).

استنتاج: مجلات نمایه شده در پایگاه اسکوپوس کشور به زبان انگلیسی، بر اساس دو شاخص SJR و SNIP وضعیت تاثیرگذاری بهتری نسبت به مجلات نمایه شده در پایگاه اسکوپوس کشور به زبان فارسی دارند و نیز در صد مقالات بدون ارجاع کم‌تری دارند.

واژه های کلیدی: عدم ارجاع، مجلات فارسی ایرانی، مجلات انگلیسی ایرانی، سلامت، (پایگاه) اسکوپوس

مقدمه

تولید علم اساس دانایی و دانایی اساس توانایی است. علم و دانش اساس توسعه یافتگی کشورها است و بیش از هر عصر و زمان در سرنوشت آدمیان دخالت دارد(۱). انتشار مجلات علمی در هر کشور، از مهم‌ترین راه‌های نشر و گسترش علم و دانش شناخته می‌شود و به عنوان ابزاری که با کمک آن می‌توان دستاوردهای

مولف مسئول: زهرا فروغی– ساری: میدان معلم، ساختمان شماره ۲ دانشگاه، معاونت تحقیقات و فناوری Email: z_foroughi@yahoo.com
۱. استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران
۲. دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش شناسی، گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، واحد بابل، دانشگاه آزاد اسلامی، بابل، ایران
۳. مرکز تحقیقات علوم بهداشتی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
۴. استادیار، مرکز تحقیقات سرطان دستگاه گوارش، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
تاریخ دریافت : ۱۳۹۵/۱۱/۱۱ تاریخ ارجاع جهت اصلاحات : ۱۳۹۵/۱۱/۱۲ تاریخ تصویب : ۱۳۹۵/۱۲/۱۰

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-08]

علمی محققین را در اختیار سایرین قرار داد، از اهمیت بالایی برخوردار است. افزایش انتشارات علمی، نشان دهنده توسعه دانش و وضعیت علمی و فن و به عنوان ابزاری که با کمک آن می‌توان دستاوردهای آوری کشورها در سطوح ملی و بین‌المللی می باشد. از این رو، شناسایی وضعیت انتشار مجلات علمی داخلی و توزیع آن‌ها در زمینه‌های علمی گوناگون می‌تواند در ارزیابی هر یک از حوزه‌های خلق دانش تأثیر به سزایی داشته باشد(۲). وظیفه سیاست‌گزاری و ارایه راه‌کارهای مناسب به‌منظور ارتقاء و حمایت از نشریات کشور، تصویب و تدوین ضوابط و نحوه ارزیابی نشریات و هم‌چنین، نظارت و ارزیابی مستمر بر نشریات بر عهده کمیسیون نشریات علوم پزشکی کشور است(۳). دانشگاه‌ها و موسسات تحقیقاتی اثر زیادی بر تولید علمی که منجر به توسعه و رشد علم و تکنولوژی می‌شود، دارند. برخی از سازمان‌ها برای اندازه‌گیری پیشرفت کشور از تحلیل استنادی نشریات علمی به ویژه انتشارات دانشگاهی استفاده می‌کنند(۴). مجلات علمی-پژوهشی، نمایانگر دستاوردهای جامعه علمی در گسترده‌ترین ابعاد خود از نظر جهانی، ملی و منطقه‌ای هستند و نموداری از حیات علمی هر جامعه محسوب می‌گردند و به تعبیری نمایش‌دهنده ضربان قلب حیات علمی جامعه می‌باشند(۵). مجلات علمی فارسی و انگلیسی زبان، بیش‌ترین تلاش خود را صرف انتشار مقالاتی که برای آن‌ها ارسال می‌شود، می‌نمایند در حالی که رسالت آن‌ها یکسان نیست. رسالت مهم‌تر را مجلات فارسی زبان در حوزه سلامت بر عهده دارند، از این رو که باید ترویج دهنده سیاست‌ها و برنامه‌های کشوری سلامت و دستورالعمل‌های پزشکی باشند. مجلات انگلیسی زبان، علاوه بر نقش مهمی که در بالا بردن کیفیت مقالات علمی ایفا می‌کنند، نشانگر ارتقا تولید علم در کشور و در منطقه نیز هستند. از منظر داخلی، مجلاتی که از کمیسیون نشریات پزشکی درجه علمی- پژوهشی دریافت کرده باشند، دارای اعتبار هستند عامل دیگری که از اهمیت به‌سزایی برخوردار است، فاکتور تأثیر میزان ارجاع سایر محققین به مقالات منتشر شده می‌باشد(۲). ارجاع و یا استناد به معنای سند قرار دادن چیزی، تکیه بر چیزی کردن، یا سخنی را سند قرار دادن می‌باشد و بیانگر نوعی استفاده از دانش پیشین است(۶). استنادات به عنوان نقطه شروع و راهنما برای انجام پژوهش در مراحل مختلف هستند و بخش مهمی از یک مقاله را تشکیل می‌دهند. مستندات در انتشارات پژوهشی عموماً منابعی را که پژوهشگر به آنها مراجعه کرده است، نشان می‌دهند(۷).

تحلیل بر اساس استنادات یکی از روش‌های مرسوم است که به تازگی برای شناسایی اسناد و مقالات هسته و اصلی و رابطه پیچیده میان استنادات و ارجاعات اسناد به‌کار گرفته می‌شود و برای شماره‌های جاری و آرشیو تمام متن ژورنال‌ها به خصوص در جوامع علمی در یک منطقه جغرافیایی نزدیک، مفید می‌باشد(۸).

خود استنادی مجلات یکی از موارد بسیار مهم در مطالعات علم سنجی می‌باشد که به نرخ خود با استناد و با نرخ خود استنادی طبقه‌بندی می‌شود. نرخ مربوط به خود استنادی مجله به تعداد دفعاتی است که نام مجله در منابع ذکر شده است و نسبت به مراجع محاسبه می‌گردد. خوداستنادی مجله ممکن است بر عامل ضریب تاثیرش، تاثیر بگذارد(۹).

رخش و همکاران (۲۰۰۶) در مطالعه خود به بررسی میزان استناد به منابع اینترنتی در مقالات مجلات علمی پژوهشی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور در فاصله سال‌های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۱ پرداختند که میزان استنادات بسیار پایین بوده به طوری که تنها ۰/۱ درصد استنادات متعلق به این نوع منابع بود اما سیری صعودی داشته است(۷).

Yong و همکارانش (۲۰۱۲) در مطالعه خود به مقایسه نرخ خود- استنادی بین مجله چینی و مجلات بین‌المللی غیر چینی پرداختند که نتایج حاکی از آن است که مجلات علمی چینی نرخ خوداستنادی بالاتری نسبت به مجلات جهان دارند و نیز تمایل به کم‌تر دیده

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-08]

شدن دارند و با توجه به این واقعیت که علوم در چین به سرعت در حال توسعه است، بنابراین انتظار می‌رود که تفاوت بین نرخ خوداستنادی مجلات علمی چینی و جهان به تدریج در آینده کم رنگ تر گردد(۹).

عقیلی و همکاران (۱۳۸۶) در مطالعه خود به ارزیابی مجلات علمی پژوهشی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور از طریق تحلیل مجموعه ارجاعات به مقالات منتشر شده در سال‌های ۱۳۷۶ لغایت ۱۳۷۹ پرداختند و نتایج مطالعه نشان داد که، هر چقدر از زمان انتشار مقالات بگذرد به میزان ارجاع افزوده می‌شود. هم‌چنین پژوهشگران از مقالات منتشر شده فارسی کم‌تر استفاده می‌کنند که علل آن می‌تواند مشکلات دسترسی به بانک اطلاعات جامع و روزآمد در زمینه پزشکی و هم‌چنین عدم نگارش صحیح و ترتیب ذکر منابع مقالات توسط نویسندگان باشد. به ۹۵ درصد از مقالات منتشر شده در مجلات علوم پزشکی استناد نمی شود و از نظر شاخص‌های عامل تأثیر، ضریب سرعت و تراکم مراجعه در حد پایینی قرار دارد اما هر چقدر از زمان چاپ مقاله می‌گذرد تعداد ا ستناد و دفعات ارجاع به آن افزایش می‌یابد(۵).

Fox و همکاران (۲۰۱۶) در مطالعه خود به بررسی افزایش ارجاعات با طول مقاله، تعداد نویسنده و استناد در مجلات محیط زیست پرداختند و به این نتیجه دست یافتند که مقالات با طول کوتاه‌تر شاید به آسانی و با سرعت بیش‌تری خوانده شوند و به تبع آن استناد بیش‌تری را دریافت کنند ولی اتخاذ محدویت طول مقاله، مانع انتشار مطالعات تاثیرگذار می‌گردد و بر روی علم تاثیر منفی دارد و حتی ممکن است برخی از نویسندگان از دادن علم خود و ارائه کامل آن منصرف شوند. طول مناسب برای یک مقاله، ارائه تمام داده و ایده‌هایی است که از مطالعه بوجود می آیند اما بهتر است طولانی نشود. طول مقالات برای بالا رفتن ارجاعات نباید سیاست مجلات باشد هرچند که این نوع سیاست‌ها نیازهای ضروری مجلات را پاسخ می‌دهد اما نیازهای دراز مدت نویسندگان و یا جامعه علمی را سرویس‌دهی نمی‌کنند(۱۰).

Hua و همکارانش (۲۰۱۶) در مطالعه خود دسترسی آزاد به مقالات مجلات در دندانپزشکی، شیوع و تاثیر استناد آن را مورد ارزیابی قرار دادند و نتایج نشان داد که مقالات بیش از نیمی از مجلات اخیر به دلیل پرداخت هزینه از دید پنهان ماندند و هم‌چنین هیچ مدرکی وجود ندارد که مقالات مجلات با دسترسی آزاد استناد بیشتری را نسبت به مقالات مجلات بدون دسترسی آزاد دریافت می‌کنند(۱۱).

رضائیان و همکاران (۱۳۹۳) در مطالعه خود کیفیت مجلات فارسی و انگلیسی زبان مصوب کمیسیون نشریات علوم پزشکی کشور جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۰ (موفقیت‌ها و چالش‌ها) را ارزیابی کردند و به این نتیجه رسیدند که مجلات انگلیسی زبان در مقایسه با مجلات فارسی زبان و ماهنامه‌ها در مقایسه با دوفصلنامه‌ها، از استاندارد بالاتری برخوردار بودند(۱۲). تاکنون مطالعات انجام شده وضعیت مجموع ارجاعات مجلات را مورد محاسبه قرار داده و مطالعه‌ای که وضعیت عدم ارجاع و میزان عدم ارجاع مقالات منتشر شده توسط مجلات را مورد بررسی قرار داده باشد منتشر نشده است، از این رو در این مطالعه به بررسی تحلیلی وضعیت ارجاع و عدم ارجاع در مجلات فارسی و انگلیسی زبان ایرانی حوزه سلامت که در پایگاه اسکوپوس نمایه شده‌اند، پرداخته شده است. هدف از مطالعه حاضر مقایسه وضعیت عدم ارجاع در مجلات فارسی و انگلیسی ایرانی حوزه سلامت نمایه شده در پایگاه اسکوپوس در طی سال‌های ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ بوده است.

مواد و روش ها

مطالعه حاضر از نوع توصیفی تحلیلی می‌باشد. در این مطالعه همه مجلات فارسی و انگلیسی زبان علوم پزشکی ایرانی که در پایگاه اسکوپوس نمایه شده اند، مورد بررسی قرار گرفتند. بدین منظور لیست مجلات فارسی و انگلیسی علوم پزشکی ایرانی با نمایه اسکوپوس از طریق سایت وزارت بهداشت درمان و

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-08]

آموزش پزشکی- معاونت تحقیقات و فناوری ایران- کمیسیون نشریات و از بانک نشریات علوم پزشکی کشور استخراج گردید. تعداد مجلات فارسی در حوزه پزشکی نمایه شده در اسکوپوس ۶۹ و تعداد مجلات انگلیسی ۱۶ بود. دوره انتشار و زبان مجلات نیز از طریق اطلاعات تکمیلی بانک نشریات بدست آمد . نام هریک از مجلات به تفکیک در سایت اسکوپوس در قسمت Source مورد جستجو قرار گرفت و اگردر بازه زمانی ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ مجله مورد نظر تحت پوشش پایگاه اسکوپوس بود، این مجله در مطالعه وارد گردید و سپس SNIP(Source Normalized Impact per Paper)2015 و SJR (SCImago Journal Rank) 2015 مجله استخراج شده و نام مجله در قسمت Document search پایگاه اسکوپوس مجدداً مورد جستجو قرار گرفت و تعداد مقالات ۲۰۱۱ تا ۲۰۱۵ و تعداد مقالات بدون ارجاع و با حداقل یک ارجاع نیز بازیابی گردید. اطلاعات به‌دست آمده شامل زبان مجله، دوره انتشار مجله، تعداد کل مقالات، مقالات بدون ارجاع و با حداقل یک ارجاع، SNIP و SJR بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، اطلاعات به‌دست آمده پس از وارد کردن در نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۰ توسط آزمون‌های آماری T-test و Mann-Whitney و ضریب همبستگی Pearson مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و p-value کم‌تر از ۰/۰۵ به‌عنوان سطح معنی‌داری در نظر گرفته شد.

یافته ها

این مطالعه بر روی ۸۵ مجله ایرانی حوزه سلامت که در پایگاه اسکوپوس نمایه شده بودند انجام شد که ۱۶ مورد (۱۸/۸ درصد) از این مجلات فارسی زبان و در ۶۹ مورد (۸۱/۲ درصد) زبان مجله انگلیسی بود. بازه انتشار مجلات مورد بررسی در جدول شماره ۱ آمده است و ۶۳/۵ درصد مجلات در هر دو گروه مجلات فارسی و انگلیسی زبان به صورت فصل‌نامه بوده است.

جدول شماره ۱: توزیع بازه انتشار مجلات ایرانی حوزه سلامت نمایه شده در پایگاه اسکوپوس بر حسب زبان مجله

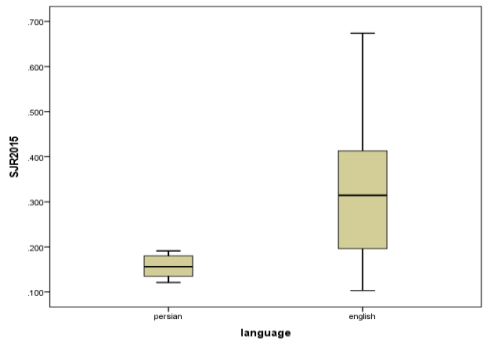
	فارسی	انگلیسی
هفته نامه	۲ (۱۲/۵)	-
ماه نامه	-	۹ (۱۳)
دو ماه نامه	۴ (۲۵)	۷ (۱۰/۱)
فصل نامه	۱۰ (۶۲/۵)	۴۴ (۶۳/۸)
دو فصل نامه	-	۷ (۱۰/۱)
پیوسته	-	۲ (۲۹/۹)
جمع	۱۶ (۱۰۰)	۶۹ (۱۰۰)

متوسط تعداد مقالات منتشر شده در سال در مجلات فارسی و انگلیسی به‌ترتیب ۷۷/۱ و ۶۷/۷ عدد در سال بود که اختلاف معنی‌داری نداشت (p=۰/۱۷۴). مقایسه وضعیت تاثیرگذاری مجلات بر اساس دو شاخص SJR و SNIP نشان داد، میانگین SJR در مجلات انگلیسی (۰/۱۳± ۰/۳۱) به‌طور معنی‌داری (p=۰/۰۰۰) بیش‌تر از مجلات فارسی بود هم‌چنین میانگین SNIP در مجلات انگلیسی (۰/۲۴± ۰/۵۲) به‌طور معنی‌داری (p=۰/۰۰۰) بیش‌تر از مجلات فارسی (۰/۰۸± ۰/۲۱) بود. نمودار ۱ و ۲ وضعیت شاخص SJR و SNIP بر اساس زبان انتشار مجله را نشان می‌دهد. درصد مقالات بدون ارجاع و مقاله با حداقل یک ارجاع در جدول شماره ۲ آمده است. همان‌طور که در جدول نشان داده شده است، درصد مقالات بدون ارجاع در مجلات فارسی به طور معنی‌داری (p=۰/۰۰۰) بیش‌تر از مجلات انگلیسی بود. همان‌طور که در نمودار شماره ۳ آمده است، در مجلات فارسی همبستگی مثبت ضعیف (Pearson Correlation=۰/۴) بین تعداد مقالات منتشر شده و درصد مقالات با حداقل یک ارجاع وجود داشت که از نظر آماری معنی‌دار نبود (p=۰/۱۲۳) ولی در مجلات انگلیسی همبستگی منفی ضعیف (Pearson Correlation= -۰/۳۸۸) بین تعداد مقالات منتشر شده و درصد مقالات با حداقل یک ارجاع وجود داشت که از نظر آماری معنی‌دار بود (p=۰/۰۰۰).

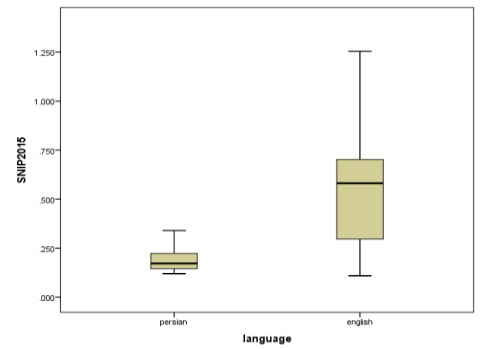
[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-08]

جدول شماره ۲: میانگین و انحراف معیار درصد مقالات بدون ارجاع و حداقل یک ارجاع مجلات ایرانی حوزه سلامت نمایه شده در پایگاه اسکوپوس بر اساس زبان انتشار مجله

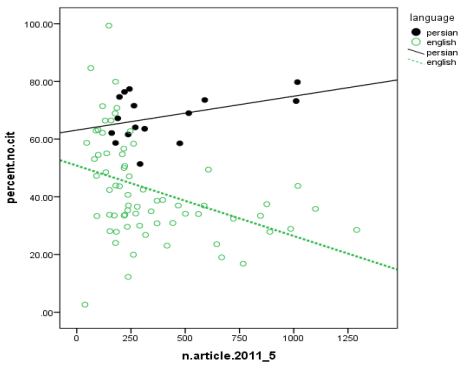
	فارسی (۱۶ مورد) انحراف معیار ± میانگین	انگلیسی (۶۹ مورد) انحراف معیار ± میانگین	سطح معنی داری
درصد مقالات بدون ارجاع	۶۷/۷ ± ۸/۱	۴۲/۵ ± ۱۷/۷	۰/۰۰۰
درصد مقالات با حداقل یک ارجاع	۳۲/۳ ± ۸/۱	۵۷/۷ ± ۱۷/۴	۰/۰۰۰

نمودار شماره ۱: وضعیت شاخص SJR مجلات ایرانی حوزه سلامت نمایه شده در پایگاه اسکوپوس بر اساس زبان انتشار مجله

نمودار شماره ۲: وضعیت شاخص SNIP مجلات ایرانی حوزه سلامت نمایه شده در پایگاه اسکوپوس بر اساس زبان انتشار مجله

نمودار شماره ۳: همبستگی بین تعداد مقالات منتشر شده و درصد مقالات بدون ارجاع در مجلات ایرانی حوزه سلامت نمایه شده در پایگاه اسکوپوس بر اساس زبان انتشار مجله

بحث

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که در صد مقالات بدون ارجاع در مجلات فارسی به‌طور معنی‌داری بیش‌تر از مجلات انگلیسی بوده است و در مجلات فارسی همبستگی مثبت ضعیف بین تعداد مقالات منتشر شده و درصد مقالات با حداقل یک ارجاع وجود داشت که از نظر آماری معنی‌دار نبود ولی در مجلات انگلیسی همبستگی منفی ضعیف بین تعداد مقالات منتشر شده و درصد مقالات با حداقل یک ارجاع وجود داشت و از نظر آماری معنی‌دار بود.

عقیلی و همکاران (۱۳۸۶) در مطالعه خود نشان دادند که به ۹۵ درصد از مقالات منتشر شده در مجلات علوم پزشکی استناد نمی‌شود و از نظر شاخص‌های عامل تأثیر ، ضریب سرعت و تراکم مراجعه در حد پایینی قرار دارد، اما هر چقدر از زمان چاپ مقاله می‌گذرد تعداد استناد و دفعات ارجاع به آن افزایش می‌یابد. هم‌چنین پژوهشگران از مقالات منتشر شده فارسی کم‌تر استفاده می‌کنند که نتایج آن تا حدودی شبیه مطالعه حاضر می‌باشد با این تفاوت که این مطالعه به مقایسه وضعیت عدم ارجاع در مجلات فارسی و انگلیسی زبان ایرانی که در حوزه سلامت بوده و در پایگاه اسکوپوس نمایه شده‌اند پرداخته است ولی در مطالعه عقیلی و همکارانش همه مجلات علمی- پژوهشی دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور مورد ارزیابی قرار گرفت(۵). برآورد کلی این است که در واقع هر چه مجلات کیفیت بالاتری داشته باشند و وزین‌تر باشند باید به مقالات آن‌ها ارجاع بیشتری داده شود و مجلاتی کهبه زبان انگلیسی منتشر می‌شوند، به دلیل بین المللی بودن این زبان، بیشتر مورد استناد واقع می‌گردند. یافته های مطالعه حاضر با مقایسه وضعیت تاثیرگذاری مجلات بر اساس دو شاخص SJR و SNIP نیز نشان داد که میانگین SJR در مجلات انگلیسی به‌طور معنی‌داری بیش‌تر از مجلات فارسی بود هم‌چنین میانگین SNIP در مجلات انگلیسی به‌طور معنی‌داری بیش‌تر از مجلات فارسی بود که

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-08]

حاکی از آن است که میزان تاثیرگذاری مجلات انگلیسی بیش‌تر از مجلات فارسی می‌باشد. رضائیان و همکاران (۱۳۹۳) در مطالعه خود با بررسی کیفیت مجلات فارسی و انگلیسی زبان مصوب کمیسیون نشریات علوم پزشکی کشور جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۰ به این نتیجه دست یافتند که مجلات انگلیسی زبان در مقایسه با مجلات فارسی زبان، و ماهنامه ها در مقایسه با دوفصلنامه‌ها، از استاندارد بالاتری برخوردار بودند که نتایج آن مشابه نتایج به دست آمده در مطالعه حاضر می باشند(۱۲).

Hua و همکارانش (۲۰۱۶) در مطالعه خود دسترسی آزاد به مقالات مجلات در دندانپزشکی، شیوع و تاثیر استناد به این نتایج دست یافتند که مجلاتی که دسترسی به مقالات آن‌ها آزاد می‌باشند نسبت به مقالات مجلات بدون دسترسی آزاد تعداد استناد بالاتری را دریافت می‌کنند که نتایج آن مشابه نتایج به دست آمده در مطالعه حاضر می‌باشند(۱۱).

در مجموع این مطالعه نشان داد که اکثر مجلات در هر دو گروه مجلات فارسی و انگلیسی زبان که (البته دوره انتشار مجلات بصورت فصل نامه می‌باشند) منتشر می‌گردند، متوسط تعداد مقالات منتشر شده در سال در مجلات فارسی و انگلیسی به‌ترتیب ۷۷/۱و ۶۷/۷ عدد در سال بود که اختلاف معنی‌داری بین آن‌ها وجود نداشت. البته قابل ذکر است که ۸۱ درصد از مجلات نمایه شده در پایگاه اسکوپوس کشور به زبان انگلیسی منتشر می‌گردد و این آمار نشان می‌دهد که مجلات فارسی تعداد مقالات بیش‌تری را در سال به چاپ می‌رسانند.

در نهایت نتایج مطالعه حاضر نشان داد که مجلات نمایه شده در پایگاه اسکوپوس کشور به زبان انگلیسی، بر اساس دو شاخص SJR و SNIP وضعیت تاثیرگذاری بهتری نسبت به مجلات نمایه شده در پایگاه اسکوپوس کشور به زبان فارسی دارند و نیزدر صد مقالات بدون ارجاع کم‌تری دارند و لذا می‌توان به این نتیجه رسید که اگر مجلات کشور به زبان بین‌المللی انگلیسی منتشر گردند بیش‌تر مورد استقبال پژوهشگران بین‌المللی قرار خواهند گرفت و به دنبال آن میزان ارجاعات به مقالات مجلات کشور افزایش چشمگیری در پی خواهد داشت و هم‌چنین برای شاخص‌های SJR و SNIP نیز رشد قابل توجهی را می‌توان انتظار داشت.

References

1. Abdekhoda H, Nourzi A, Ghazi MirSaeed SJ. Evaluation of Scientific Production of Iranian Medical domain based on the document indexed from scientific journals in chosen databases, between 2005-2009. Payavard Salamat 2010; 4(1-2): 18-30.
2. Rezaeian M, Mahdavi M, Bakhtar M, Davvodi Salestani A, Karimeian M. Evaluation the Quality of English and Persian Journals Approved by Commission for Accreditation and Improvement of Iranian Medical Journals (CAIMJ) in 2011: Successes and Challenges. J Rafsanjan Univ Med Sci (JRUMS) 2014; 13(2): 163-174.
3. Rezaeian M. The Management of Reviewing, Publishing and Dissemination of Health Articles. Health Information Management 2011; 8(3)(19): 421-431.
4. Masoumi S, Arabi M, Shokohi L, Ghaffari-Saravi F, Taghizadeh E, Alizadeh-Navaei R, et al. Citation and self-citation rates of Iranian and Turkish journals indexed in ISI. International Journal of Medical Investigation 2014; 3(2): 67-71.
5. Aghili A, Aminipour MR, Ahmadieh MH, Beiki O. Evaluation of Iranian medical journals by analysing citations to articles published between 1997 and 2000. Hakim Health Sys Res 2007; 10(1): 36-42.
6. Jokar AB, Goltagi M. A Comparative Study of self-citation in Two Journal of Library and Information Science in 2000 to 2006 on the

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-08]

basis of publications citation reports of Persian Islamic World Science Citation Database. Library and Information Science 2010; 13(1): 91-111.

7. Rakhsh F, Alibeyk MR, Hosseini F. The Study of Citing Materials from online Sources in Journals of Medical Sciences Universities from1379 to 1381. Health Information Managment 2006; 3(1)(5): 25-31.
8. Haridasan S, Kulshrestha VK. Citation analysis of scholarly communication in the journal Knowledge Organization. Library Review 2007; 56(4): 299-310.
9. Yang ZG, Gao F, Zhang CT. Comparison of Journal Self-Citation Rates between Some Chinese and Non-Chinese International Journals. PLoS One 2012; 7(11): e49001.
10. Fox CW, Paine CET, Sauterey B. Citations increase with manuscript length, author number, and references cited in ecology journals. Ecology and Evolution 2016; 6(21): 7717-7126.
11. Hua F, Sun H, Walsh T, Worthington H, Glenny AM. Open access to journal articles in dentistry: Prevalence and citation impact. J Dent 2016; 47: 41-48.
12. Rezaeian1 M, Bakhtar M, Davvodi Salestani A, Karemeian M. Evaluation the Quality of English and Persian Journals Approved by Commission for Accreditation and Improvement of Iranian Medical Journals (CAIMJ) in 2011: Successes and Challenges. J Rafsanjan Univ Med Sci 2014; 13(2): 163-174.

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-08]